

Uttalelsen nedenfor inngår som del av publiseringen på internett av "Om Stortingets behandling av barnevernsspørsmål i 1995-96".

Nettadresse:

<https://www.mhskanland.net/page47/MHS-Barnevernet-Stortinget-1995-96/index.html>

27. september 1996

Lennart Sjöberg

Professor i kognitiv psykologi og sosialpsykologi, fil.dr. (svensk)

Avhandling om psykologiske målinger, artikler og bøker om bedømmelse, beslutningsprosess og risiko-opplevelse.

Professor ved Handelshögskolan i Stockholm, tidligere i Göteborg. Vært formann i Psykologförbundets vetenskapliga råd. Medlem av Humanistisk samhällsvetenskapliga forskningsråd. Gjesteprofessor ved Berkeley og Stanford universiteter i USA. Formann i Förbundet för forensisk psykologi (rettspsykologi).

Aktivt engasjert i den vitenskapelige analysen av teori og praksis innen klinisk psykologi og dennes anvendelse i sosialetatens virksomhet. Har vært sakkyndig konsulent for advokater som prosederer saker der psykologisk teori og praksis er relevant.

*

STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS

Center for Risk Research

Professor Lennart Sjöberg

September 3, 1996

Professor Marianne Haslev Skånland
Universitetet i Bergen
Institutt for lingvistik og litteraturvitenskap
Sydnesplass 9
5007 Bergen
Norge

Bästa Marianne,

Tack för det intressanta material du sände mig rörande Dokument 8:17 saken och problem med barnevernet. Jag har engagerat mig i relaterade frågor sedan många år, bl a som professor i psykologi vid Göteborgs universitet i 18 år och som ordförande i Sveriges Psykologförbunds vetenskapliga råd under 7 år. Som du vet är jag också legitimerad psykolog. Jag har just utsetts till ordförande i den nybildade Stiftelsen för forensisk psykologi.

Dokument 8 vittnar om stort engagemang i dessa viktiga frågor. Jag skall inte här diskutera detaljer utan bara ge uttryck för min förhoppning att det skall visa sig möjligt i Norge att förbättra en svår situation.

Några ord om bakgrunden till det läge som uppkommit kan kanske vara av värde.

Den kliniska psykologin arbetar med mycket osäkra metoder och teorier. I synnerhet gäller detta den s k dynamiska psykologin som tyvärr kommit att få en framträdande ställning i vissa länder, bland dem Sverige och även Norge. Denna skolbildning bygger på en eller annan variant av psykoanalytiskt tänkande. De teorier som här förfäktas har emellertid ett mycket svagt eller rent av obefintligt stöd i modern vetenskaplig forskning. Empirin är svag [2], den vetenskapsteoretiska grunden bräcklig [3] och rent historiskt kan det visas att

Address
Box 6501
113 83 Stockholm

Telephone

Sweden

många av de grundläggande "observationerna" är falskari [5; 6]. Projektiva test som Rorschach har generellt sett notoriskt dåligt prognosvärde [1] - även om det undantagsmässigt kan fungera något bättre - och utvärderingar av dynamisk psykoterapi visar inga effekter utöver ren suggestion, s k sockerpillereffekt. Psykologers terapeutiska insatser kan f ö vara *sämre* än dem som åstadkoms av förnuftiga människor utan "högre" utbildning [7]. Inom barnklinisk verksamhet har utvecklats metoder av typ anatomiskt detaljerade dockor som visat sig vara ytterst osäkra för diagnos av sexuella övergrepp [4].

Den kliniska psykologins tillämpning inom rättsväsendet har medfört att hela denna begrepps- och metodapparat överförts till ett område där kraven på precision är helt andra än inom det kliniska ursprungsområdet. Enormt betydelsefulla ingrepp i människors liv får inte företas på mycket bräckliga och osäkra grunder. Det är emellertid just vad som kommit att ske. Rena spekulationer förs fram till myndigheter och domstolar som om det handlade om säker vetenskaplig kunskap. Psykologerna själva tror säkert detta - *men just det gör disciplinen olämplig i sammanhanget*. Det finns för litet av sund vetenskaplig metodik och skepsis i klinisk psykologi inom den dynamiska skolan, och även stora delar av psykiatrin, för att den skall kunna praktiseras i dessa dramatiska och livsavgörande sammanhang. Här hjälper det föga med utbildning och "psykologexperter" så länge dessa *förskrivit sig till en teori- och metodvärld utan tillräckligt empiriskt stöd*. Det är tragiskt att samhället, som i god tro satsat på vad man hoppats skulle vara en vetenskaplig grund för psykologiska bedömningar, i stället kommit att legitimera och institutionalisera rent godtycke. Först när detta insetts av de ansvariga politikerna kan man hoppas på en förbättring av läget. De berörda psykologerna har länge känt till de problem jag nämnt ovan men förnekat forskningens relevans. De är med andra ord oemottagliga för kritik och övertygade om att de med mycket stor säkerhet och precision kan uttala sig om människors förhållanden och personlighet, trots att allt tyder på att detta bara är en illusion.

Jag hoppas att det skall visa sig möjligt att i Norge åstadkomma förbättringar genom insiktsfull politisk styrning, och en sådan utveckling även kan få sina effekter i Sverige. Läget är förtvivlat för de många familjer som krossats och de oskyldiga som tillbringar sin tid i svenska fängelser, efter att ha fått se sina liv spolierade av dynamiska psykologers gissningar och fantasier.

Med vänlig hälsning

Lennart Sjöberg

Referenser

- [1]. Atkinson, L. (1986). The comparative validities of the Rorschach and the MMPI: a meta-analysis. *Canadian Psychology*, 27, 238-247.
- [2]. Eysenck, H. J. (1985). *The decline and fall of the Freudian empire*. Hammondsworth: Penguin Books.
- [3]. Grünbaum, A. (1993). *Validation in the clinical theory of psychoanalysis: A study in the philosophy of psychoanalysis*. Madison,CT: International Universities Press.
- [4]. Koocher, G. P., Goodman, G. S., White, C. S., Friedrich, W. N., Sivan, A. B., & Reynolds, C. R. (1995). Psychological science and the use of anatomically detailed dolls in child sexual-abuse assessments. *Psychological Bulletin*, 118, 199-222.
- [5]. Scharnberg, M. (1993). *The non-authentic nature of Freud's observations. Vol I. The seduction theory*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- [6]. Scharnberg, M. (1993). *The non-authentic nature of Freud's observations. Vol II. Felix Gattel's early Freudian cases, and the astrological origin of the anal theory*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- [7]. Weisz, J. R., Weiss, B., Han, S. S., Granger, D. A., & Morton, T. (1995). Effects of psychotherapy with children and adolescents revisited: A metaanalysis of treatment outcome studies. *Psychological Bulletin*, 117, 450-468.